

Statenvoorstel 36/24 A

Voorgestelde behandeling

Agendavergadering : 2 september 2024

PS-vergadering :

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS: 5907934

PS: 5953665

Onderwerp

Toetreding Provincie Noord-Brabant in de Benelux Groepering Territoriale Samenwerking (BGTS) Geopark Schelde Delta

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

In 2014 is het initiatief gestart om tot een Geopark Schelde Delta te komen. Voor het UNESCO Global Geopark label is het noodzakelijk dat het Geopark Schelde Delta een zelfstandige juridische entiteit is. Het Geopark is grensoverschrijdend, waardoor het oprichten van de 'Benelux Groepering Territoriale Samenwerking Geopark Schelde Delta' een passende rechtsvorm is. De rechtsvorm BGTS is een lichte vorm van samenwerking met rechtspersoonlijkheid, gericht op afstemming en coördinatie van projecten die partijen voor eigen rekening en risico uitvoeren, waardoor de administratieve lasten worden zo beperkt mogelijk zijn.

Het voorstel

Gedeputeerde Staten nodigen Provinciale Staten uit om eventuele wensen en bedenkingen kenbaar te maken betreffende het voorgenomen besluit van Gedeputeerde Staten om de 'Benelux Groepering Territoriale Samenwerking Geopark Schelde Delta' op te richten. Overwegende dat de oprichting van Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking Geopark Schelde Delta gewenst is, zodat de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen, Zeeland en Noord-Brabant gezamenlijk de regie kunnen voeren over het Geopark Schelde Delta met het UNESCO Global Geopark keurmerk om het UNESCO keurmerk te behouden.

Aanleiding

- In 2014 is het initiatief gestart om tot een Geopark te komen op de Brabantse Wal waarna als snel de samenwerking met Zeeland is

gezocht. Om uiteindelijk uit te groeien tot het initiatief Geopark Schelde Delta waarin ook de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen participeren.

- Op 19 november 2019 hebben Gedeputeerde Staten besloten de intentieovereenkomst om samen het initiatief voor Geopark Schelde Delta te steunen. En middels een Bidbook de kandidatuur van dit gebied bij UNESCO kenbaar te maken en aanvraag te doen voor het verkrijgen van het Global Geopark label.
- Op 6 februari 2024 is door [Gedeputeerde Staten intentie uitgesproken deel te nemen aan de Benelux Groepering Territoriale Samenwerking Geopark Schelde Delta](#) (hierna te noemen BGTS Geopark Schelde Delta). In de Perspectiefnota 2025 hebben Provinciale Staten besloten om onder andere ook voor Geopark Schelde Delta middelen beschikbaar te stellen.
- [Op 27 maart 2024 geeft UNESCO het Global Geopark label toegekend](#). UNESCO vereist dat het UNESCO Global Geopark wordt beheerd door een eigen entiteit. UNESCO toetst in 2026 of aan deze voorwaarde is voldaan, indien hier niet aan wordt voldaan wordt het label ingetrokken.
- Op 2 juli 2024 hebben Gedeputeerde Staten het voornemen kenbaar gemaakt om toe te treden tot de Benelux Groepering Territoriale Samenwerking Geopark Schelde Delta en Provinciale Staten uit te nodigen haar wensen en bedenkingen kenbaar te maken in lijn met de [Nota verbonden partijen](#), paragraaf 2.3.

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS : 5907934

PS : 5953665

Bevoegdheid

De Provincie is op grond van het Benelux-verdrag inzake grensoverschrijdende samenwerking bevoegd om met andere deelnemers een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (grensoverschrijdende samenwerking, hierna te noemen BGTS) op te richten in de vorm van een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid. Dit verdrag biedt de mogelijkheid voor een relatief lichte vorm voor grensoverschrijdende samenwerking met rechtspersoonlijkheid. Het Benelux verdrag voor grensoverschrijdende samenwerking schrijft geen wensen en bedenkingen procedure voor. Omdat het een oprichting van een openbaar lichaam betreft waarin de provincie een bestuurlijk en (beperkt) financieel belang heeft leggen wij het voorgenomen besluit gelet op paragraaf 2.3 van de Nota verbonden partijen wel voor aan de PS, zodat u in de gelegenheid bent wensen en bedenkingen in te brengen.

Toelichting op proces van 'wensen en bedenkingen':

Met dit Statenvoorstel worden PS door GS uitgenodigd om wensen en bedenkingen kenbaar te maken, zodat GS daar rekening mee kunnen houden bij de uiteindelijke besluitvorming.

In het bijgevoegde ontwerpbesluit staat als standaardtekst dat PS geen wensen en bedenkingen hebben bij het voorgenomen besluit van GS. De achterliggende reden is dat GS vooraf niet weten of PS wensen en bedenkingen willen uiten en

zo ja, dat het dan aan PS is om deze te formuleren en kenbaar te maken aan GS. Leden van PS kunnen in de PS-vergadering door middel van amendementen op het ontwerpbesluit aangeven welke wensen en bedenkingen zij hierin willen laten opnemen. De griffie kan Statenleden behulpzaam zijn bij het formuleren van het amendement.

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS : 5907934

PS : 5953665

Doel

De BGTS Geopark Schelde Delta heeft tot doel het grensoverschrijdende overleg en de grensoverschrijdende samenwerking tussen de deelnemers te bevorderen inzake het beleid en het beheer uit te voeren met betrekking tot het Geopark Schelde Delta met het UNESCO Global Geopark label, om zo de status, 'UNESCO Global Geopark' die is verkregen voor de periode van 4 jaren en iedere 4 jaar weer opnieuw wordt beoordeeld vanuit UNESCO, te behouden.

Gedeputeerden Staten hebben met dit voornemen het doel om tijdelijk toe te treden tot de BGTS Geopark Schelde Delta. De provincie Noord-Brabant faciliteert hiermee tijdelijk de West-Brabantse gemeente Bergen op Zoom, Roosendaal, Steenberg en Woensdrecht die worden gevraagd de rechten en plichten binnen de BGTS Geopark Schelde Delta van de provincie Noord-Brabant over te nemen. De provincie spant zich in om met minimaal een gemeente tot een afsprakenkader te komen waarbinnen de overdracht van rechten en plichten binnen BGTS Geopark Schelde wordt gerealiseerd. De provincie Noord-Brabant treedt uiterlijk 31 december 2027 uit, ook wanneer de gemeenten niet de positie binnen de BGTS Geopark Schelde Delta van de provincie Noord-Brabant overnemen. Tenzij Provinciale Staten ter zijner tijd anders besluit.

Argumenten

1. *Deelnemen in de BGTS is noodzakelijk om de belangen te behartigen voor het Geopark Schelde Delta gebied dat binnen Noord-Brabant valt.*
 - 1.1. *Ter behartiging van het provinciaal belang;*
 - 1.2. *De BGTS is een passende rechtsvorm;*
 - 1.3. *De statuten voldoen aan de Nota verbonden partijen.*

Onderbouwing:

1. *Deelnemen in de BGTS is noodzakelijk om de belangen te behartigen voor het Geopark Schelde Delta gebied dat binnen Noord-Brabant valt.*

In februari 2024 hebben de Provinciale Staten de Nota verbonden partijen vastgesteld. Deze nota vormt het beleidskader voor de toetreding in de BGTS. De nota schrijft voor dat er sprake dient te zijn van een publiek belang die de deelname in een verbonden partij rechtvaardigt. Het Geopark Schelde Delta is een grensoverschrijdend park welke ook deels gelegen is op Noord-Brabants grondgebied. Het gebied is gelegen in de 4 Brabantse gemeenten (Bergen op Zoom, Roosendaal, Steenberg en Woensdrecht). Het Geopark heeft een publiek belang, omdat het verhaal

van de ontstaansgeschiedenis van het gebied Geopark Schelde Delta beter zichtbaar, beleefbaar en begrijpelijk voor de bewoner en bezoeker wordt gemaakt; dit vraagt een combinatie van educatie, toerisme en recreatie en communicatie waar we samen met partners om dit verhaal uitdragen.

1.1. Ter behartiging van een provinciaal belang;

Deelname in de BGTS is gelet op het bovenbeschreven publiek belang noodzakelijk. Het Geopark en de samenwerking is grensoverschrijdend en wij hechten veel waarde aan de politiek, bestuurlijke samenwerking met drie Vlaamse provincies. Evenals de samenwerking met de provincie Zeeland. Daarnaast verplicht UNESCO bij het verkrijgen van het keurmerk het hebben van een eigen juridische entiteit van het Geopark.

1.2. De BGTS is een passende rechtsvorm;

Een BGTS is een passende rechtsvorm, omdat de rechtsvorm een grensoverschrijdende samenwerking mogelijk maakt die tevens een zelfstandige juridische rechtspersoon is. De rechtsvorm BGTS is een relatief lichte vorm van samenwerking die aan de eisen van UNESCO voldoet.

1.3. De statuten voldoen aan de Nota verbonden partijen

De Nota verbonden partijen schrijft verder voor dat de rechtsvorm een passende juridische entiteit dient te zijn, in casu de BGTS. De juridische en financiële afspraken moeten vooraf helder zijn. Daarom zijn in de statuten expliciet afspraken gemaakt over de maximale bijdrage van de provincie. De zogenoemde werkagenda waarin de projecten worden opgenomen wordt vastgesteld door de Algemene vergadering waarin door twee gedeputeerden van ons college de provincie vertegenwoordigen, zodat de provincie maximale zeggenschap heeft. De besluitvorming vindt plaats op basis van consensus, zodat de provincie altijd moet instemmen (of zich kan onthouden van stemmen). De risico's worden op die manier zoveel mogelijk beperkt.

Daarnaast vraagt de Nota van partijen om een beschrijving van de relatie met de verbonden partijen en eventuele derden betrokken bij de verbonden partijen. Het grondgebied van het Geopark Schelde Delta is leidend voor het bepalen van de deelnemende partijen in de BGTS. Het gebied is gelegen in de gehele provincie Zeeland, de Vlaamse provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. De vertegenwoordiging in de BGTS zal geschieden voor 2 gedeputeerden per deelnemende partij in de Algemene Vergadering en 1 gedeputeerde per deelnemende partij in de Raad van Bestuur.

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS : 5907934

PS : 5953665

Kanttekeningen

1. Deelname aan de BGTS Geopark Schelde Delta brengt beperkte verplichtingen met zich mee.

1.1. Maximum bijdrage

1.2. Enkel noodzakelijke activiteiten door BGTS

2. Bestuursakkoord

2.1. Tijdelijke deelname

2.2. *Gemeenten in de plaats laten treden*

2.3. *Heroverwegen positie*

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS : 5907934

PS : 5953665

Onderbouwing:

1. *Deelname aan de BGTS Geopark Schelde Delta brengt beperkte verplichtingen met zich mee.*

1.1. *Maximum bijdrage*

De provincie heeft aangegeven maximaal €50.000 per jaar bij te dragen voor maximaal 4 jaar, omdat na 4 jaar de provincie in principe uittreedt. Dit komt ook tot uiting in de statuten (art. 26, lid 1). Deze bijdrage past binnen de hiervoor begrootte investeringsmiddelen van het programma Water en Bodem.

1.2. *Enkel noodzakelijke activiteiten door BGTS*

Alleen de activiteiten die de BGTS op basis van het verdrag moet uitvoeren zal de BGTS uitvoeren. De inhoudelijke projecten die bijdragen aan de doelstelling van de BGTS worden opgenomen in een werkagenda en worden toegewezen aan een van de deelnemende partijen. De partij die het project uitvoert doet dit zoals opgenomen in de statuten voor eigen rekening en risico. Noord-Brabant zal enkel projecten uitvoeren die op haar grondgebied zijn gelegen en bijdragen aan het provinciale belang.

2. *Bestuursakkoord*

In het Bestuursakkoord is opgenomen dat de provincie geen extra rol ziet met betrekking tot Nationale parken en Geoparken. In lijn met het bestuursakkoord bestendigen en formaliseren wij met het oprichten van de BGTS de reeds gemaakte bestuurlijke afspraken voor het Geopark Schelde Delta. De gemeenten zijn nog niet zover dat zij kunnen aansluiten in de BGTS. Om de Brabantse belangen wel goed te kunnen behartigen zal de provincie tijdelijk deelnemen in de BGTS.

2.1. *Tijdelijke deelname*

Het dient vooraf voor alle deelnemende partijen duidelijk te zijn dat de Provincie tijdelijk deelneemt in de BGTS. Daarom is in de Statuten (art. 33, lid 4) opgenomen dat de provincie Noord-Brabant uiterlijk 31 december 2027 uittreedt.

2.2. *Gemeenten in de plaats laten treden*

Het is de bedoeling dat in ieder geval een van de vier gemeenten waarin het Geopark is gelegen in de plaats treden voor de provincie. De vier betrokken Brabantse gemeenten, te weten Bergen op Zoom, Roosendaal, Steenberg en Woensdrecht worden benaderd of dat zij op termijn de rechten en plichten kunnen overnemen. Het is de bedoeling dat hierover in deze bestuursperiode eenduidige afspraken worden gemaakt. Bij voorkeur worden er afspraken gemaakt met alle vier de gemeenten.

2.3. *Heroverwegen positie*

Mochten de gemeenten toch niet deelnemen in de BGTS, dan treedt de provincie uit, tenzij Provinciale Staten daartoe anders besluit. De mogelijkheid tot heroverweging van onze rol in de BGTS is opgenomen in de statuten, wanneer de vier gemeenten deze rol niet wensen in te vullen.

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS : 5907934

PS : 5953665

Financiën

Provinciale Staten hebben op 5 april 2024 de [Perspectiefnota 2025](#) (par. 3.4 B, blz. 33) vastgesteld. Hiermee zijn ook aanvullende financiële middelen voor Geopark Schelde Delta in 2025, 2026 en 2027 gevoteerd.

Klimaat

Het oprichten van 'BGTS Geopark Schelde Delta' heeft geen impact op het klimaat. De bescherming van het Geopark Schelde Delta en het eventuele effect daarvan op het klimaat wordt geregeld via de omgevingsvisie/-verordening.

Europese en internationale zaken

Het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking, 's-Gravenhage (Tractatenblad 2014, 62) kent de provincie (als publieke instelling met zetel op het grondgebied in het Koninkrijk der Nederlanden) de bevoegdheid toe tot het oprichten van een BGTS. Het verdrag wenst invulling te geven aan een efficiënte grensoverschrijdende samenwerking en de samenwerking te verdiepen en uit te bouwen, opdat deze verder een voortrekkersrol kan vervullen binnen de Europese Unie en de grensoverschrijdende samenwerking op alle niveaus kan versterken en verbeteren. Deelname versterkt de relatie en gerichte samenwerking met partners in binnen- en buitenland.

Planning

Na de procedure van wensen en bedenkingen kunnen wij met in achtneming van de eventuele wensen en bedenkingen een definitief besluit nemen.

Bijlagen

1. Statuten BGTS Geopark versie definitief 16 mei

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA

Programma Water en Bodem

Datum

2 juli 2024

Documentnummer

GS : 5907934

PS : 5953665